

BREDASCHÉ

COURANT.

Staat-, Letterkundig

en Wetenschappelijk

NIEUWS-

BLAD.

DINGSDAG

11 JULIJ.

FRANKRIJK.

PARIS, den 5ten Janij.

Nadat de kamer der afgevaardigden met eene vrij grootte meerderheid ook het ontwerp voor het aanleggen van den spoorweg van Orleans naar Tours aangenomen had, is zij tot de behandeling van het budget van uitgaven overgegaan, en heeft hetzelfde gisteren in zijn geheel met 218 tegen 53 stemmen aangenomen.

Heden zal de kamer nog eene korte zitting over petitiën houden en zich dan adjourneren tot ook de kamer der pairs haren arbeid volbragt heeft en zij voor de sluiting der zitting zal bijeengeroepen worden.

In de kamer der pairs heeft de heer Dupin zijn rapport uitgebragt voor het te verleenen crediet van omtrent zes millioenen fr., ten behoeve van de nieuwe Franische bezittingen in de Stille-Zuidzee.

Men spreekt steeds van eene wijziging in het kabinet, na de sluiting van de werkzaamheden der kamers. Men verzekert, dat de heeren Martin (du Nord), Teste en Roussin hunne portefeuilles zouden nederleggen en vervangen worden door de heeren Hébert, Durhon en Salpandy. Men beweert ook, dat de maarschalk Sault den wensch zou hebben uitgedrukt, om zijn ontslag te nemen, doch, op aandrang van invloed hebbende personen, hiervan zou afgezien hebben, ten einde het kabinet van den 29sten October niet in gevaar te brengen. De maarschalk zal intusschen een verlof van twee maanden nemen, om die op zijn landgoed te St. Amand door te brengen. Hij zal echter deze hoofdstad niet verlaten, dan nadat de Spaansche aangelegenheden op meer geregelden voet zullen gebragt zijn.

De Belgische gezant, Frus de Ligne, heeft dikwijls bijeenkomsten met den minister van koophandel, waarschijnlijk om steeds de onderhandelingen nopens een verdrag van commercie voort te zetten. — Algemeene bevreemding verwekt een onpopulair gevoel, het voornaamste Brüsselsche boekhandelsruiter genaamt Herman Jansen en heeft namelijk op de afschaffing van den nadruk aangedrongen. Het verdrag geene andere mededinging dan die van eene fraaie bewerking der oorspronkelijke werken van beide landen.

Wederom zijn drie telegraphische depeches nopens de gebeurtenissen in Spanje bekend gemaakt. Zij zijn van den volgenden inhoud:

Bayonne, 7 Julij.

Madrid was rustig in den morgen van den 4den. Den 2den had men op den post geweigerd de dagbladen der oppositie te ontvangen. Den 3den hebben zij opgehouden te verschijnen.

De Regent was den 30sten Janij nog te Albacete.

Calatayud, Santona en Salamanka hebben zich verklaard.

In den avond van den 6den heeft het garnizoen van St. Sebastian zich in de baserrien verklaard; zij heeft de nationale militie, die de stad bezet, uitgenoodigd om toe te treden. Men wacht den uitslag af.

Valencia, den 2den Julij.

De generaal Murviedro den 1sten verlaten om zich naar Segorbia en van daar naar Teruel te begeven. De regent bezette Albacete en Chinchilla.

Barcelona, den 4den.

De generaal Seoane was te Lerida.

Het dekreet tegen den regent en het manifest van den generaal Serrano aan de Spanjaarden is in alle straten van Lerida aangeplakt geworden.

Wat de krijgsberigten in deze depeches vervat bebelst, zij laten de zaken in denzelfden staat als te voren. Maar de staatkundige handeling van de schorsing der oppositiebladen te Madrid doet denken, dat het gouvernement tot willekeurige maatregelen zal overgaan. Het zal thans zeer moeilijk worden de waarheid over de gebeurtenissen te ontdekken die in het schiereiland voorvallen; want de bladen der oppositie van Espartero wedijveren met die der coalitie in onnaauwkeurigheid, zoodat men nu niet meer door de vergelijking van de eene met de andere de waarheid zal kunnen onderkennen.

De rapport van den generaal Serrano vermeldt dat de kapitein Teñido de Burgt Alcarraz den post van Madrid en Saragossa naar Lerida onderschept heeft. Daar Alcarraz bij Lerida, tusschen die stad en Traga gelegen is, blijkt daaruit met zekerheid dat de Katalonische insurgenten de generaals Seoane en Zurbano reeds overvleugeld hebben. Dit heeft zeker het gerucht doen ontstaan dat gezegde generaal genoodzaakt zoude zijn Lerida verlaten te verlaten, na alvorens bezetting in het groot kasteel en het fort Garden te hebben gelegd. — De Katalonische dagbladen zeggen dat de generaal Seoane zijne demissie aangeboden heeft, maar dat het gouvernement te Madrid ernstig bij hem aangehouden heeft om in zijn besluit niet te volharden, als 't welk den afval van het geheele leger van Arragon kon na zich slepen.

Men sprak te Barcelona van een in het groot kasteel van Lerida ontdekt komplot om het garnizoen van hetzelfde in opstand te brengen. Het komplot was gesmeed door onder-officieren; Zurbano had vier van de belhamers terstand doen fusilleren.

Eene brigade van het katalonische expeditionaire leger is gedetacheerd geworden, om in gemeenschap te komen met de troepen van den generaal Narvaez, die zoo als reeds gemeld is met eene mobiele kolonne van Valencia is opgetrokken, om Teruel, dat door de troepen van Seoane geblokkeerd wordt, te ontzetten.

De tijdingen uit Madrid worden niet meer geregeld ontvangen sedert het spaansch gouvernement den post langs zijwegen laat trekken om de opgestane streken in Oud-Kastilie te vermijden. Er ontbreken alzoo ook stellige berigten aangaande den waren toestand en de ontwerpen van den regent, die sedert den 25sten Junij te Alcala verbleef met 5000 man infanterie, 800 ruiters en 12 veldstukken. Van de 4000 man uit Andaluzie aanbrengt, welke reeds in de maand van den 1sten Junij in de stad waren aangekomen, is slechts een gedeelte opgesteld. Het schiedt worden kan dat de regent met den 2den Julij met naar verhuizen. Dan zal de regent waarschijnlijk een nieuw verlogtsplan beramen en kan de oorlog ernstig worden. Wel is waar hebben er geruchten van het voornemen des regents om af te treden geloopt, maar volgens het Journal des Débats zouden dezelve weinig geloof verdienen, daar Espartero geen man was om van het gezag afstand te doen; de vernedering zou in zijne oogen al te groot zijn en hij liever vooraf de oorlogskansen wagen, zoo dat waarschijnlijk eene nieuwe verbitterde worsteling op den reeds met zooveel bloed gedrenkten bodem van het ongelukkige Spanje aanstaande was.

In eenen bijzonderen brief uit Madrid van den 1sten Julij leest men de volgende bijzonderheden:

Gedurende deze laatste dagen werd hier veel gesproken over plannen tot ontvoering van de jonge koningin, en de meest tegenstrijdige geruchten waren daaromtrent in omloop. De vastberadenheid en de gehechtheid, die de nationale garde te haren opzigte heelt aan den dag gelegd, kunnen en moeten de gemoederen dienaangaande volkomen gerust stellen. — De burgerlijke en militaire overheden van Madrid waken ijverig voor het behoud der rust. Men zegt, dat zij om kanonnen uit het artillerie-park verzocht hebben, ten einde in staat te zijn, om elken aanval, die tegen de stad mogt gerigt worden, af te slaan.

De Hertog der overwinning heeft insgelijks om grof geschut uit Madrid doen vragen, ten einde daarmede, gelijk hij voorgeeft, de sterkte van San Pedro de las Penas te onderwerpen, waarvan de bezetting geweigerd heeft de poorten voor hem te openen.

De oprigting van een vrijkorps te Madrid, waaromtrent een bevelschrift is uitgevaardigd, wordt als een blijk van den wanhopigen toestand der gevestigde magt beschouwd. [Het hier bedoelde korps zou 800 man tellen, die uit de meest ijverige Madridsche Esparteristen zouden worden gekozen en ligt als werktuigen om geweld te plegen zouden kunnen worden gebruikt.]

Het is zeker dat de toestand van Espartero en zijne bestuurdere dagelijks hagchelijker wordt. De tijdingen omtrent plaatsen, die zich voor den opstand verklaren, volgen elkander met groote spoed op.

Men heeft thans dergelijke berichten ontvangen omtrent de beide sterken Mequinenza en Monzon, in Arragon, die den Regent tot heden toe getrouw waren gebleven, en waarvan de afval de bewegingen van *Burbano* en *Seoana* zeer moet helemmeren.

Te Valencia is de geestdrift des volks ten toppunt gestegen. Meer dan 9000 man geregelde troepen wachten den Regent met onverschrokkenheid af, die tot heden toe geen spoed schijnt te maken om die stad te naderen. Men verzekert, dat de generaal *Narvaez* en de brigadier *Cheli* aan het hoofd van eene talrijke magt uitgetrokken zijn, om hem een gevecht te leveren.

Men wil, dat de Regent de versterking van het leger van *van Halen* zou afwachten, om met kracht te kunnen handelen; bij dit leger echter heerscht, zoo men de algemeen verspreide geruchten gelooven mag, eene slechte krijgstucht; het staat thans onder het bevel van den broeder van den graaf *de Peracamps*, welke laatste zich naar Madrid begeven heeft. De soldaten, overal op hunnen togt de klokken slaande, zeggen, naar men wil: „Men luidt tot de geboden voor den zijt liggende” (*Espartero*). Men moet erkennen, dat, zoo de Regent, die, buiten de versterking van de afdeeling van *van Halen*, slechts 6000 man onder zijn bevel heeft, omgeven is van de soldaten die weinig vertrouwen op zijn gestarnte hebben, bij zich in eenen zeer gevaarlijken toestand bevindt.

Een oogenblik dacht men er aan, om de buitengewone cortes bijeen te roepen, ondersteund door het dan tevens teruggeroepen ministerie *Lopez*, en alsdan zou de Regent plegtiglijk van zijne waardigheid afstand hebben gedaan: het is thans onmogelijk om tot dit uiterste middel zijne toevlugt te nemen, en de eenige partij, welke men kiezen kan, is die om te vlugten. Zulk eene vlugt zou naar de zijde van Badajoz door de getrouw geblevene troepen in Estramadura gedekt worden; men zegt, dat de hertogin der Overwinning zich reeds in die rigting op weg begeven heeft.

Het laat zich niet ontkennen, dat de opstand een volks-opstand is geworden, en algemeen is. De geestelijken, wel verre van hunnen invloed aan deze beweging te onttrekken, hebben het gaarne gezien, dat zij door de leden der verschillende junta's, die zich gevormd hebben, tot medewerking aangezocht werden. Er heerscht een algemeene haat tegen de *ayacuchos*. Men meent dat zij zich te zeer aan de leiding van vreemdelingen en vooral van de Engelschen overgeven. Het is zeker, dat een Engelsch officier, voorzien van eene uitgestrekte magtiging van wege het gouvernement, van het bestuur van Ceuta de overgave van die plaats gevorderd heeft. Hij had een klein eskader onder Engelsche vlag onder zijn bevel; de brigadier *Rodriguez Kera* achtte het strijdig met den plicht van Spanjaard om eene sterke plaats aan de Engelschen over te leveren, en heeft aan dat bevel niet voldaan.

Men weet ook, dat bij het bezoek door de vreemde consuls, met den heer *de Lesseps* aan het hoofd, bij den bevelhebber van het fort Montjuich afgelegd, die van Engeland de behendigheid heeft gehad om dien bevelhebber eene officiële belofte van de regering in handen te brengen, waarbij hem, die dit bevel bekomen had om zich staande te houden, bevordering werd toegezegd. Dit zijn daadzaken, die meestens zware verdenkingen doen ontstaan.

Men heeft hier uit Brazilië tijdingen ontvangen tot den 3den Mei. De keizer had de wetgevende vergadering des lands geopend en bij zijne aanspraak gewag gemaakt van het huwelijk zijner zuster *Francisca* met den franschen prins *van Joinville*, hetwelk den 1sten Mei was gevierd geworden. De keizer had te gereeder zijne toestemming tot dit huwelijk gegeven, dewijl hij overtuigd was dat hetzelfde de banden van vriendschap tusschen Spanje en Brazilië nog nauwer zou toehalen. Voorts vermeldt de keizer dat zijne betrekkingen met de vreemde mogendheden vredelievend en vriendschappelijk blijven, maar dat er nieuwe belastingen zouden moeten geheven worden om evenwigt in de uitgaven en ontvangsten daar te stellen.

Ter beurze van heden (8 Juli) waren genoteerd: 5 pCt. 121,60; 3 pCt. 80,10; Nap. r. 106,10; Spanje 27; Rom. L. 105.

D U I T S C H L A N D.

FRANKFORT, den 7den Juli.

Z. M. de Keizer van Rusland heeft, onder dagteekening van den 15 Junij, een manifest uitgevaardigd, volgens hetwelk al het thans in Rusland in omloop zijnde papieren geld langzamerhand zal veranderen worden in eene eenige soort van papieren geld, t welk den naam zal voeren van *Staatscrediet biljetten*, en van verschillende grootte, die 1 roebel toe, wezen zal. Te gelijk zijn de noodige maatregelen genomen, dat deze biljetten, die eene gelijke waarde met zilver of goud hebben, bij vertoon, door de gezamenlijke staatsdomeinen zullen worden uitbetaald worden.

In de zitting van den Landdag, van den 22 Junij, is door een der leden rapport uitgegagt op een in diens handen gesteld eisch van eenige Kleefsche steden tegen de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden, tot schadevergoeding van in de zestiende eeuw gepresteerde diensten, als inkwartiering, en voorgeschoten gelden. Deze som werd in het jaar 1672 op ruim 1 miljoen Hollandsche guldens,

zonder berekening van renten, begroot. In der tijd had de regering dezen eisch ondersteund, doch sedert 1797 was niets meer aan die zaak gedaan. De rapporteur stelde voor, om aan Z. M. den Koning krachtige ondersteuning in dezen te vragen. Dit werd aangenomen.

— De Oostenrijksche *Beobachter* van den 2den Juli deelt het volgende bericht mede:

„Volgens zoo even ontvangen tijdingen uit Belgrad van den 27sten Junij, had dien dag des morgens om 9 ure de nieuwe keuze van een vorst van Servie te Topsidere plaats gehad, in tegenwoordigheid van *Hafiz-pacha*, van den Russischen generaal *van Lieven* en van den Russischen consul-generaal *Wastyenko*. *Alexander Georgewitsch* is tot vorst van Servie verkozen.”

E N G E L A N D.

LONDEN, den 8ten Juli.

De gewone driemaandelijkse staat van de Britsche rijks-inkomsten, die den 5den Juli is opgemaakt, is gunstig. De inkomsten hebben 1,700,532 p. st. meer bedragen, dan in het correspondentende kwartaal van 1842. Onder die meesters opbrengsten zijn echter 803,600 p. st. uit China ontvangen, en 850,000 p. st. van de belasting op de inkomsten. Die belasting heeft thans een jaer bestaan en daarin 3,317,997 p. st. opgebracht.

— Het lagerhuis gaat nog steeds voort met de behandeling der wet op het dragen van wapenen in Ierland, waarvan weder eenige artikelen zijn aangenomen, nadat zij door de ministers aanmerkelijk gewijzigd zijn. Eergisteren is intusschen een der leden, de heer *O'Brien*, weder met het voorstel voor den dag gekomen om de oorzaken van het misdougen in Ierland in comité te onderzoeken, met oogmerk om de hestaande grieven uit den weg te ruimen. Na in het breede de bezwaren der Ieren te hebben opgesomd, heeft lord *Elliot* het woord opgevat en den vorigen spreker van punt tot punt trachten te wederleggen. De discussie over deze motie worden nog voortgezet.

— Na een paar dagen vroeger eene volksvergadering van ongeveer driemaalhonderd duizend personen, onder voorzitting van het voormalig. parlamentslid, *Richard de Verdon*, te Dundalk te hebben bijgewoond, waar eerepoorten met het opschrift: „Aan den Mozes van Ierland” waren opgericht, heeft de heer *D. O'Connell* eergisteren den aangekondigden grooten optogt zijner voorstanders te Dublin doen houden. De onderscheiden gilden, door hunne banieren voorafgegaan, en ten getalle van bijkans achttienduizend menschen, maakten hoofdzakelijk dien optogt uit. Zij hadden zich in het vlek *Philborough* verzameld, en trokken, door talloze nieuwsgierigen gevolgd, langs de woning van *O'Connell* naar de Kurenbeurs, waar diens zoon, de heer *J. O'Connell*, tot voorzitter werd uitgeroepen. Aan hevige redevoeringen met de laagste scheldwoorden tegen de ministers *Wellington*, *Peel* en *Graham* doormengd, heeft het ook daar weder niet ontbroken. Wekelijks wordt het bedrag der vrijwillige giften of zogenoemde pence, ter bevordering van het doel om de Unie herroepen te krijgen, grooter. Men wilde dat het gedurende de tegenwoordige week zesduizend ponden sterling beloopt zal.

In Zuid-Wallis gaan de *Rebecaiten* ijverig voort met het vernielen van tolhuizen. Zoodra de troepen hen aanvallen, betoonen zij zich echter uiterst lafhartig, en redden zich met de vlugt.

— De Koning van Hannover heeft vrijdag laatstleden, door te Kew op een steenen bordes te struikelen, vrij zware kneuzingen aan den arm en in de zijde bekomen, welke hem echter niet meer verhinderden dagelijks te rijden. Naar men nu althans een bericht heeft, is de koning hersteld, en zal op zondag een zware brand in een uitgestrekt hotel, openlijk uitgebroken, waardoor deze, benevens achtien nabijgelegen woonhuizen, geheel in de asch is gelegd.

— Volgens de Lissabonsche brieven tot den 26 Junij, verwachtten velen dat de beroeringen in Spanje ook tot bewegingen in Portugal aanleiding geven zouden, en spraken bereids van eene uitgestrekte zamenzwering der Septembristen, met het doel om weder een roer der zaken te komen. Naardien de partijen in Portugal echter gewoon zijn met groote militaire parade tegen elkander te veld te trekken, en zich vervolgens onderling te verzoenen, zonder een droppel bloeds te storten, waarna de zwakste partij zich aan de sterkste onderwerpt, maakte het publiek zich over den afloop niet bijzonder ongerust. — In de te Lissabon uit Cadix ontvangen berichten werd verzekerd, dat de opstand in Spanje met fransch goud, door fransche agenten uitgestrooid, ondersteund wordt.

— De stad Valparaiso in Chili is den 15 maart door een verschrikkelijken brand geteisterd. Gedede straten, en sommige waarvan zich verscheiden met allerlei koopman opgestelde pakhuizen bevonden, zijn daardoor vernield, en de schade wordt in sommige berichten op ongeveer viermaalhonderd duizend ponden sterling begroot, in andere echter merkkelijk lager geschat. Aan de bemanning der engelsche en fransche schepen, die in de haven lagen, wordt voor hunnen ijver, in het helpen blusschen en bergen, de grootste lof toegezwaaid.

— Gisteren waren de 3 pCt. 100, 92½; Ned. 2½ pCt. 53½; 5 pCt. 100½; Spanje 18½; Portugal 39½ & 40.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 10den Julij.

Heden morgen is door onze vesting gepasseerd Z. Exc. de baron Bois-Le Comte minister van Frankrijk, komende van Parijs en naar 's Gravenhage reizende.

— Door de provinciale Staten van Zeeland zijn in hunne zitting van den 6den dezer herkozen, de heer Mr. J. de Backer, als lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en Jhr. Mr. J. van Reigersberg Versluys, als lid van het collegie van gedeputeerde Staten, beiden met dit jaar als zoodanig aftredende.

— De provinciale Staten van Vriesland hebben de verkiezing van leden der Tweede Kamer uit die provincie, in plaats van de aftredende leden, de heeren Tromp en Brouwer en van den heer Vegilin van Claerbergen, die zijn ontslag als zoodanig genomen heeft, tegen den 13den Julij aan de orde gesteld.

— In de vergadering der provinciale Staten van Zuidholland, van II. Donderdag, is nog herkozen tot lid van de tweede Kamer der Staten-Generaal, de heer Mr. L. C. Luzac.

— Bij besluit van den Staten dezer, heeft het den Koning behaagd, aan den Staatsraad A. F. J. A. Graaf van der Duyn van Benthoorn en Maasdam, gouverneur der provincie Zuid-Holland, als een blijk van bijzondere tevredenheid over zijne ijverige en getrouwe diensten, gedurende ruim vijf en twintig jaren in gezegde betrekking bewezen, te verleenen den rang en titel van Minister van Staat.

— Men leest in de Staats-Courant: «Onderscheidene dagbladen hebben voor eenige dagen een stuk over de aangelegenheden der Maatschappij van Weldadigheid geplaatst, waaraan de schijn wordt gegeven, alsof het van de Algemeene Commissie dier Maatschappij afkomstig is. Dat stuk is aan de Regering niet bekend, en de kennelijke strekking van deszelfs inhoud doet aan de echtheid twifelen. Trouwens is hetzelfde niet alleen onvolledig, maar het bevat onnaauwkeurigheden, welke de gevorderde onderhandeling en het met de Regering gesloten contract in een min juist daglicht doen voorkomen.

— Den 3den is te 's Hertogenbosch, onder voorzitterschap van A. Martini van Geffen, de zevende algemeene vergadering van het provinciaal genootschap van kunsten en wetenschappen in Noord-Brabant, gehouden. De voorzitter opende dezelve met eene rede, waarin, onder anderen, de verdiensten van de afgestorven medeleden dankbaar werden herdacht.

Bij monde van den mededirecteur des genootschaps, den heer Mr. J. A. Kivits, werd nopens den toestand van het genootschap verslag gedaan, waartuit bleek, dat hetzelfde zoo in getal leden als in bijdragen van letterkundigen heeft toegenomen. Voorts deelde de spreker aan de vergadering mede, dat de verhandeling van den heer Mr. J. D. W. Pape, substituit-officier bij de arrondissements-regtbank te 's Hertogenbosch en secretaris van het genootschap, zijnde een antwoord op de prijsvraag der levensgeschiedenis van Maarten van Besouw, met de zilveren medaille bekroond is; daaraan werd mededeeling gegeven, dat de landbouwkundige verhandeling van den heer Daniel Bluyssen, uit Axel, met de zilveren medaille bekroond is geworden.

Na dit verslag en dat van den heer Dr. Hermans, bibliothecaris van het genootschap, nopens den toestand der boekery en het penningkabinet, is de vergadering overgegaan tot het kiezen van nieuwe bestuurders, waarna de vergadering met eene hartelijke toespraak door den president is gescheiden.

— Dezer dagen is het verslag, gedaan bij gelegenheid van het openbaar examen der kweekelingen van het instituut tot onderwijs van blinden te Amsterdam, op den 17den Mei jl. aan de leden nader gemeld. Uit dit verslag blijkt onder anderen, dat deze heldadige instelling thans 1900 leden telt, en dat hare inkomsten gedurig vermeerderen. Onder anderen was dit kort geleden het geval geweest door het jaarsap vermaakte achtste deel der nalatenschap van de dochter van den baron de Huchepied, op rekening van welke erfenis reeds eene som van 72,879.67 door het instituut was ontvangen. Dat instituut verzorgt thans 56 kweekelingen, en er is daarin in den laatsten tijd een gesticht verhopden geworden, waarin min. goede, wel onderwezene blinden, bij het verlaten van het instituut eene toevlugt vinden. Tot dit gesticht voor volbrachte blinden is het huis op de Hoerengracht te Amsterdam, bekend onder den naam: de Koning van Polen, ingerigt.

— Uit Maastricht wordt geschreven, dat de werkzaamheden der beide commissien van grensscheiding tusschen Nederland en België binnen weinige dagen afgevoerd zullen zijn, en de uitslag daarvan spoedig bekend zal worden gemaakt.

— Het verslag, bij de opening der Staten van Noord-Holland uitgebragt, blijkt dat de bevolking der provincie op den 1 Januarij 1843 heeft bedragen 456,007 hoedden, en alzoo sedert het jaar 1842 vermeerkt met 2820 hoedden. De verhouding der geboorten tot de bevolking was als 1 tot 26,10; die de sterfgevallen als 1 tot 30,52. In het vorige jaar was deze verhouding als 1 tot 24,97 en als 1 tot 35,98.

Nopens de verveeningen wordt het volgende gemeld:

• Behalve de bij ons vorig verslag vermeldde plaatsen, in deze provincie, waar de belangrijkste verveeningen worden gevonden, is bij Koninklijk besluit van den 20 Februarij jl., n°. 4, aan E. W. van Dam van Isselt c. s. octrooi verleend tot verveening van een gedeelte des Middelpolders, onder Nieuw-Amsiel.

• Daarbij is tevens bepaald, dat alvorens tot de verveening over te gaan, het vereischte reglement zal moeten opgemaakt, en aan ons behooren ingezonden te worden, om aan de goedkeuring des Konings te worden onderworpen.

• Dien ten gevolge is door het gecooptireerd verveeningsbestuur een reglement ontworpen, en zijn de belanghebbende besturen en collegien door ons uitgenoodigd, derzelve consideratiën daarop mede te deelen.

Aangaande den handel, nijverheid en landbouw wordt het volgende gemeld:

• Ook het jaar 1842 heeft zich, ten aanzien van den handel, op geene voordelige wijs doen kennen, zoo dat men met leedwezen tot de bejuiging moet komen, dat de uitkomsten des handels, oischoon de invoer van verschillende voornamen handelsartikelen niet geringer, en de uitvoer, inzonderheid naar Duitschland, meer dan in 1841 is geweest, op nieuw als ongunstig zijn te beschouwen. De gesadige veranderingen in de prijzen dier artikelen kunnen, als de oorzaak daarvan aangemerkt worden.

• Eenigzins anders was het met de scheepvaart. Gedurende het jaar 1842 zijn in de verschillende havens dezer provincie 2821 schepen binnengelopen, hetgeen alzo 134 meer is dan in 1841; terwijl zijn uitgezeld 2628, insgelijks eene vermeerdering aantoonende in vergelijking met het vorige jaar, en wel ten bedrage van 29 schepen.

• Deze oppervlakkig niet ongunstige uitkomst wordt te weeg gebragt door meerdere vaart op Rusland, Denemarken, Hamburg en Italia, voornamelijk door meerderen aanvoer van granen en zaden en uitvoer van suiker.

• Overigens bedraagt het totaal der te Amsterdam binnengekomene Nederlandsche schepen minder dan in 1841.

• Wanneer men den staat der te dier stede binnengekomene en uitgevarene schepen vergelijkt met dien van het vorige jaar, verkrijgt men de navolgende resultaten; dat voor de vaart op Java in 1842 elf schepen minder zijn binnengekomen, ter oorzake van meerdere bevrachtingen door de Handelsmaatschappij, terwijl daarentegen dertien schepen meer zijn uitgevaren; dat 23 schepen meer dan in 1841 uit de verschillende havens van Noord-Amerika zijn aangekomen, waaromtrent echter valt aan te merken, dat in het vorige jaar de vaart ook bijzonder ongunstig stond; dat de vaart op Rusland en de Oostzee belangrijk is verbeterd, terwijl ook die op Denemarken en Hamburg weder is bijgekomen, voornamelijk door aanvoer van granen en zaden, terwijl de uitvoer van suiker, door de vermeerderde uitgifte van 29 schepen, meer bedraagt dan in 1841. Van de 29 schepen, die van Java zijn binnengekomen, waren er 22 door de Nederlandsche Handelsmaatschappij bevracht, zoodat de vaart op die kolonie voor partikuliere rekening weinig beduidend is geweest.

• Onder de handelsvoorwerpen, welke ten vorigen jare door eenen zamenloop van verschillende omstandigheden uitrukke gedrukt zijn geweest, is het artikel suiker allebeest te vermelden. Niettegenstaande de aangevoerde hoeveelheid ruim 17 milioenen ponden minder is geweest dan in 1841, zoo zijn de prijzen, door gemis van uitvoer en handel, tot in de tweede helft van 1842 zoo zeer gedaald, dat de afgevoerde jaarkring in dit opzigt voor velen in treurige herinnering zal blijven. Later hebben de prijzen weder eene belangrijke verhooging ondergaan. Ten gevolge van de met 1° Januarij 1842 in het tolgebied verhoogde regten op de smeltloopen, ten dienste der inlandsche raffinaderijen ingevoerd, is de uitvoer van dit voornamelijk product onzer nijverheid naar die bestemming geheel opgehouden. Daarentegen is door dezelfde oorzaak de uitvoer van ruwe suiker met ongeveer 8 milioenen ponden vermeerderd, zoodat de hoeveelheid (heeft den reeds zoo ongunstigen toestand der inlandsche raffinaderijen te Amsterdam naderate vermindert).

• Overigens werden van koffij in het jaar 1842 aangevoerd 540,744 balen en 896 vaten, tegen 569,786 balen in 1841; van tabak ongeveer 5000 vaten meer dan in 1841; terwijl van Java de aanzienlijke hoeveelheid van circa 5300 pakken is aangebragt; van katoen van gelijke hoeveelheid als in 1841; van thee ongeveer 16000 kisten.

• De zoo belangrijke Rijnhandel is in 1842 in levendigheid niet verminderd, als hebbende de verzendingen gedurende dat jaar, ruim 53,000 centenaars of 1325 lasten meer bedragen dan in 1841. Wat de aanvoeren van den Rijn betreft, deze zijn niet minder geweest, hetgeen echter genoegzaam alleen is toe te schrijven aan den geringen invoer van steenkolen uit Duitschland in 1842.

• Over het algemeen kan men derhalve zeggen, dat de uitkomsten van den Rijnhandel vrij gunstig zijn geweest.

• De nijverheid heeft ten verledenen jare de terugwerking van den gedrukten staat des handels in eene gevoelige mate ondervonden.

• De bijzondere scheepsbouw, in de laatstvoorgaande jaren zoo zeer

levendig, heeft in 1842 bijna geheel stil gestaan, en is de aanbouw van schepen voor de vaart op de Oostindien gestaakt. Ook voor andere bestemmingen zijn te Amsterdam, naar ons bericht is, geene nieuwe kielen gelegd, en heeft men zich dus op de werven tot het afstemmen der reeds in aanbouw zijnde en het repareren van aanwezige bodems moeten bepalen. Het laat zich gereedelijk nagaan, dat zulks zeer onvoordelig is geweest, voor zoo vele daarmee nauw verwante takken van volkslijf, als touwslagerijen, houtzaagmolens, zeilenmakerijen en andere.

GEMENGDE BERIGTEN.

Men schat de waarde der sedert 1837 in de stad New-York door bedriegelijke bankroeten der banken en maatschappijen van allerlei aard, alsmede door de ontroof der beambten, verloren gegane kapitalen op 20 millioenen dollars. Nog grooter was het getal der gelijk verliezen, sommen in Pensylvanie en eenige andere staten. Ten minste de helft dezer verliezen treft weduwen, weezen en grijsaards, die zich daardoor verlaten en tot den bedelstaf hebben gebragt gezien.

De Deensche vloot bestaat tegenwoordig uit 5 linesschepen van 84 stukken, 1 linesschip van 66 stukken, 8 regatten van 40 tot 48 stukken, 4 korvetten van 20 tot 26 stukken, 5 brikken van 12 tot 16 en 8 schoubbers van 6 tot 8 stukken. Verder bezit de Deensche marine 3 stoomboten van 80 en 126 paardenkracht en eene rustvloot van 181 kanonneerboten en jollen.

De Engelsche marine die in het jaar 1828 slechts 4 stoomboten met 400 paardenkrachten bezat, had in het vorig jaar reeds 102 stoomboten met 12,000 paardenkrachten.

Waarom statistieke berekeningen in Oostenrijk, zijn in de provincien, van het volksonderwijs het verst gevorderd is, de meeste zelfmoorden voorgevallen, terwijl daar waar het gezegde onderwijs nog op den laagsten trap staat, het getal der geestelijken het grootste is, evenzeer als het getal manslaggen, die daarentegen in de provincien waar het volksonderwijs meer doorgedrongen is, uiterst zeldzaam zijn. Tyrol alleen maakte op deze waarnemingen eene uitzondering. Terwijl daar de scholen zeer talrijk bezocht worden, heeft men er toch ook een groot getal geestelijken en zijn zelfmoorden er uiterst zeldzaam. Van 100 kinderen, die de leerlingen vallende gaan ver 99 ter school; op 100,000 inwonningen heeft men ruim 92 geestelijken en is het getal der zelfmoorden slechts 4. De omstandigheid - dus schrijft men in dit zelfde bericht - dat in het voorgedragde onderwijs de zelfmoorden toenemen, is een bewijs dat het onderwijs nog niet zoo ingetriet is als het behoort. Het moet hier alleen op het verstand werken, maar ook het hart reeds goede rigting geven.

AMSTERDAMSCH BEURS van 11. Zaterdag vanden verhandeld: Ned. 2 1/2 pCt. 54 1/2; Ind. 5 pCt. 100; Kansb. 26 1/2; Amortis. Spandic. 9 1/2; Rente op 3 1/2 pCt. 70; Domain. Losr. 100 (drie achste); Uredb. 123 1/2; Spoorweg op Haarl. 52 1/2; op Rotterdam 54 1/2; Bijn. Spandic. 99; Handelmenster 101 1/2; Rusland 107 1/2; dito 8 pCt. bij Hope 89 1/2; Inscr. in Assign. 6 pCt. 68 1/2; Certif. van dit 72 1/2; Spandic. 11; Hoof. zesk. 9; Coppens. 19; zeven zesk. 3; Portugal 2 1/2 pCt. 40; Oost. Ind. 108 1/2; Baten Aandeelen 166 1/2; Amerika 6 pCt. 40; 6 pCt. 42; Bata. 74 1/2; Colombia 27 1/2; Mexico 28; Louisiana 42; Philadelphia bij Hope 59; dito 5 pCt. bij Bata. schild 35; Actien 6 elf zesk. 121 of ach 120 1/2.

Heden morgen overleed in den onderdom van ruim 63 jaren, de **WOUVE CATHARINA QUIRINA SUERMONDT**, diep betreurd, en achterlatende van **FRANCIS TWISS**, den 8. Juli 1843.

De Ondergeteekende heeft de een zijnen Stadgenooten ter beriggen, dat hij hem, even als vroeger, **RIJTUIGEN** en **EAARDEN** tegen-billijke prijzen in **Huur** te bekomen zijn; hij beweert zich in de gunst van het geëerde Publiek, kennende men op prompte bediening rekenen. **BREDA, 8 Juli 1843.** **A. VAN TOOREN**

L. SCHIERBEEK, Boekverkooper en Drukker te Leeuwarden, heeft van de Pers gekomen en alomt verboden: **HOOFDWERKEN DER GESCHIEDENIS EN VERSCHILPUNTEN DER EVANGELISCHE-PROTESTANTSCHER EN ROOMSCH-KATHOLIEKE KERKEN**, door W. A. Schierbeek en H. W. G. van der Naard, het Hoogdrukkerij van E. Smit. De Prijs is 60 Cents.

Dit werkje werd in Duitsland met veel belangstelling ontvangen, zodat de eerste uitgave, nog in hetzelfde jaar een herdruk noodig was. De **Allg. Kirchen** prees dit geschrift bij het godsdienstig onderwijs dringend aan; en heeft

dan ook door zijne aanbevelende aankondiging tot deszelfs ruime verspreiding aldaar niet weinig bijgedragen. De Uitgever vleit zich, dat aan dit Boekje, hetwelk onder de handen des Vertalers eenige uitbreiding heeft ondergaan, in ons Vaderland een niet minder gunstig onthaal zal te beurt vallen. De tijdsomstandigheden, waaraan dit geschrift bij onze Naburen zijner oorsprong verschuldigd is, doen evenzeer in ons Vaderland de behoefte gevoelen aan een Werkje, waarin de verschillende leeringen der beide groote afdeelingen der Chr. Kerk, ook voor den eenvoudigen duidelijk opengelegd en aan de eenige kernbron der Evangelische waarheid getoetst worden. Men koesterde de verwachting, dat in deze behoefte door het hier aangekondigd Leer- en Leesboekje, althans tenigermate, moge zijn voorzien.

II. CHRISTUS, EN CHRISTUS ALLEEN, DE SPIEGEL DER CHRISTENHEID. Een Prosaisch Gedicht, door H. W. HAZELHOFF, Predikant te **Rijperkerk** en **Hardegarijp**. De Prijs is 30 Cents.

III. ONPARTIJDIGE BESCHOUWING VAN HET UITGEBRAGTE RAPPORT, DER COMMISSIE OVER DE GENEEKUNDIGE STAATREGELENG, door JULIUS VITRINGA COULON, Medicinae Doctor te **Leeuwarden**, voormals President der Provinciale Geneeskundige Commissie in **Friesland**. Bij Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken ingediend. De Prijs is 50 Cents.

IV. LIJST VAN INTEEKENING, op een werkje, getiteld: **MATHEMATISCHE VERLUSTIGINGEN, mitsgaders uitlegging van de twaalf Teekenen en zes-en-dertig BEELDEN DES HEEMELS**; door M. N. DE VRIES. **TWEDE DRUK.** De Prijs is 50 Cents.

VOOR REKENING VAN DEN SCHRIJVER.

De Inteckening staat open tot den 1. Augustus 1843.

Op de eerste uitgave van dit werkje is voor niet minder dan 474 Exempl. ingetekend.

Het heeft ZIJNE MAJESTEIT DEN KONING goedgunstig behaagd voor **Zes Exempl.** op den tweeden druk van bovengenoemd werkje in te teekenen.

En Vente chez **BROESE & COMP.**, a **Breda**: **LORD STRAFFORD**

EPISODE DU REGNE DE CHARLES Ier D'ANGLETERRE,
PAR **FELIX BOGAERTS.**
UN MAGNIFIQUE VOLUME ORNE DE DOUZE GRANDES GRAVURES COMPOSEES ET DESSINES PAR **N. DE KEYSER,**
Gravées sur bois par **HENRI BROWN.**

Conditions de la Souscription.
LORD STRAFFORD formera un volume grand in-octavo, imprimé avec luxe sur beau papier vélin satiné, et sera publié en 24 livraisons. Chaque livraison se composera d'une forme de texte et d'une grande gravure, ou de deux ou trois formes de texte sans gravure. Le ouvrage contiendra douze grandes gravures composées et dessinées par N. de Keyser, et gravées avec le plus grand soin par Henri Brown.

Il paraîtra une livraison chaque semaine, à partir du 10 avril 1843.
PRIX DE CHAQUE LIVRAISON: 27^s CENTS.
Les 500 premiers souscripteurs recevront les gravures sur Chine, et auront droit en outre à une magnifique couverture dessinée par E. HAMMAN et gravée par H. BROWN.

Denkbeelden van een Oud Soldaat over eene zucht en doelmatiger zamenstelling van het Nederlandsche leger. **1.00**
Nader ontwikkeling van eenige der denkbeelden van een Oud Soldaat over eene zucht en doelmatiger zamenstelling van het Nederlandsche leger. **1.00**
Bedenklingen van een Jong Soldaat tegen eenige der denkbeelden van een Oud Soldaat, over eene zucht en doelmatiger zamenstelling van het Nederlandsche leger. **0.75**

Volledig zamenstel der wettelijke verordeningen op het regt van Patent. Met toestemming en onder goedkeuring van Zijne Excellentie den Minister van Financiën, uitgegeven door J. P. CRUICK. **1.50**
Volledig zamenstel der wettelijke verordeningen op de Personele Belasting. Met toestemming en onder goedkeuring van Zijne Excellentie den Minister van Financiën, uitgegev. door J. P. CRUICK. **1.00**
J. T. B. CHAVEN, Geschiedenis der Vrijmetselarij, en der andere gera. en latere geheime Genootschappen, opgehelderd door staalgravures, in 18 Afleveringen. (1° Aflevering) **0.50**
H. J. KOENEN, Geschiedenis der Joden in Nederland. **1.20**
J. F. DAVIS, Schetsen en Tafereelen uit China, 2 deelen. **5.00**
GEORGE YOUNG, Het leven en de Reizen van Kapitein JAMES COOK, in 2 deelen met platen. 1° deel **2.70**

Naamregister der Hervormde Predikanten in het Koninkrijk der Nederlanden en deszelfs Oost- en West-Indische Bezittingen, alsmede der Hoogleeraren in de Godgeleerdheid aan de Hoogeschoolen en Athenaeën, met aanwijzing hunner vroegere en tegenwoordige standplaatsen. **1.50**
Eenige beschouwingen rakende het verband tusschen het Leger en onze Verdedigingswerken, op het oogpunt van een eenvoudig, krachtig, steeds gereed en geconcentreerd stelsel van Landverdediging. **0.45**